

Ville Kekäläinen

Miten minusta tuli drag-artisti?

Oman taiteilijaidentiteetin kehittäminen

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Teatteri-ilmaisun ohjaaja

Esittävä taide

Opinnäytetyö

16.05.2014

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Ville Kekäläinen Miten minusta tuli drag-artisti? - oman taiteilijaidentiteetin kehittäminen 32 sivua + 5 liitettä 16.05.2014
Tutkinto	Teatteri-ilmaisun ohjaaja
Koulutusohjelma	Esittävän taiteen koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Teatteritoiminnan suuntautumisvaihtoehto
Ohjaaja(t)	Teatteripedagogi, TeM. Irene Kajo
<p>Tämä opinnäytetyö on omaelämäkerrallinen tutkielma kirjoittajan työskentelystä drag show'n parissa sekä kuvataiteen ja esittävän taiteen opintojen vaikutuksesta oman identiteetin kehittymisessä. Työ perustuu itsereflektioon ja osallistuvaan havainnointiin. Työssä kirjoittaja kuvaa lapsuuden roolileikkien, opintojen ja taiteen tekemisen vaikutusta taiteilijaidentiteetin muodostumisessa. Työn lähdemateriaalina on käytetty drag-taidetta sekä näyttelijäntyötä käsitteleviä kirjoja.</p> <p>Opinnäytetyö kertoo drag-hahmo Linnea von Kattendamin kehitystarinan alkumetreiltä nykypäivään. Työ käsittelee alan kilpailujen, drag-taiteeseen kohdistuvien ennakkoluulojen sekä homokulttuurin vaikutusta dragin kehitykseen. Kirjoittaja pohtii dragin kohderyhmää, soveltavan teatterin käyttöä dragin parissa sekä drag show'n tekemisen tulevaisuutta.</p> <p>Työssä päädytään toteamaan, että drag on muodostunut tulevaisuuden ammatiksi ja se edustaa kehittyvän maailman liberaaleja arvoja.</p>	
Avainsanat	drag queen, esiintyjä, näyttelijäntyö, omaelämäkerrallisuus

Author(s) Title Number of Pages Date	Ville Kekäläinen How I became as a dragartist? - developing own artist identity 32 pages + 5 appendices 16.05 May 2014
Degree	Degree of Performing Arts
Degree Programme	Drama instructor
Specialisation option	Specialisation of the theatre
Instructor(s)	Theater pedagog, TeM. Irene Kajo
<p>This thesis is an autobiographical work of drag artist Ville Kekäläinen. Thesis tells how fine arts and performing art studies have been affected to his identity. The work is based on self-reflection and participant observation. In the work the author describes the childhood role plays, study and art effects to his artist identity development. Source material has been used drag show itself and also books of an actor's work.</p> <p>The thesis reports drag character Linnea von Kattendam's development from the very beginning to the present day. The work speaks of field of competition and how gay culture has been affected to the drag scene. Writer reflects which kind of people is the target group of drag show, the use of applied theater in the drag and the future of drag show as well .</p> <p>The thesis concludes that the drag has become a profession for the future and it represents the evolving world of liberal values .</p>	
Keywords	drag queen, performer, acting, autobiography

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Mistä kaikki alkoi	2
3	Koko kansan drag	5
3.1	Miten minusta tuli drag-artisti?	5
3.2	Kilpailu dragin mestaruudesta	7
3.3	Hullu kissatäti -dokumentti	9
3.4	Miss Drag Queen ja Kaupungin Paras	10
3.5	Teatteri=Divaldo	14
4	Dragartisti ennakkoluulojen murtajana	17
4.1	Homokulttuurin merkitys	18
4.2	Drag show'n uudenlaiset yleisöt	21
5	Soveltava teatteri osana dragia	22
6	Lopuksi	25
	Lähteet	29
	Liitteet	
	Liite 1. Taru Kissojen rouvasta -juliste	
	Liite 2. Carola ja tuulikone	
	Liite 3. Ensimmäinen promokuva	
	Liite 4. Talent Suomi 2011 -semifinalisti	
	Liite 5. Takahuonepotretti	

1 Johdanto

Drag-esityksistä on tullut kiinteä ja hyväksytty osa suomalaista viihdettä myös homokulttuurin ulkopuolella. Itse olen tehnyt aktiivisesti drag show'ta vuodesta 2010 alkaen ja opiskellut show'n tekemisen rinnalla Esittävän taiteen koulutusohjelmassa teatterilähtöisen ohjaajaksi. Käyn opinnäytetyössäni läpi vaiheita ja käännekohtia, jotka ovat vieneet esiintymistäni ammattimaisempaan suuntaan. Pohdin myös koulutuksen vaikutusta taiteilijaidentiteettini muovaantumiseen. Miten löysin drag show'n? Millaisia ennakkoluuloja olen drag-artistina kohdannut? Milloin olen valmis ammattilainen? En lähesty aiheitani tieteellisen tutkivasti ja objektiivisesti, vaan puhun siitä enemmänkin pohtien ja tekemisen kautta tutkien.

Oman dragin tekemiseni lähtökohdat eivät ole olleet perinteiset. Olen lähestynyt drag show'ta teatterilähtöisesti ja ajattelen sen olevan haastavaa näyttelijäntyötä. Vielä joi-tain vuosikymmeniä sitten drag show'ssa ei ollut niin ammattimaisia piirteitä, vaan se oli enemmänkin hauskanpidon ja vapautumisen mahdollisuus. Perinteinen drag show tarkoittaa minulle esitysmuotoa, jossa mies pukeutuu näyttävään naisrooliin ja esittää tunnettuja kappaleita playbacklauluna. Dragin visuaalisia tunnusmerkkejä ovat vahva, karikatyyrinen meikki, suurikokoiset peruukit, paljettiasut, höyhenpuuhkat ja korkeat korkokengät. Perinteisen drag queenin ei ole pyrkimys olla hauska tai koominen, vaan enemmänkin näyttävä, huomiota herättävä sekä mielenosoituksellinen. Drag queen -kulttuuri liittyy pride-perinteeseen, ja sen sisältö on usein ollut pikkutuhmaa tai jopa eroottista. Olen tietoisesti pyrkinyt karsimaan dragin yhdistetyn seksuaalisuuden ja rivouden sekä pyrkinyt tuomaan siihen tarinaa, tulkintaa ja herkkyyttä. Voiko olla dragia ilman peruukkia ja kimallusta?

Drag on viime vuosikymmeninä menettänyt yhä enemmän shokkisarvoaan ja sen yleisöstä on tullut vaativampaa sekä laatu-tietoisempaa. Dragista on tullut työtä ja sen sisäl-le kilpailua. Se ei ole enää pelkästään homobaarien huvittelua, vaan siitä on tullut valtavirtaistunut viihde -esityksen muoto, jota tilataan useisiin erilaisiin tapahtumiin, yrityksistä yksityisjuhliin.

Olen käyttänyt työni lähteenä Tiia Aarnipuun kirjaa *Sinivalkoisissa höyhenissä - suomalainen drag*. Kyseinen kirja on tähän mennessä ainoa pelkästään suomalaista

drag show'ta sekä sen historiaa käsittelevä teos. Teoksessa on useita alan esiintyjien haastatteluja.

Toivon opinnäytetyöni herättävän ajatuksia ja valottavan hieman työtäni ennakkoluulojen murtajana. Toivon, että työni innostaa kokeilemaan, katsomaan ja tutkimaan dragia. En käsittele työssäni juurikaan drag king -kulttuuria (nainen miesroolissa), mutta haluan korostaa sen olevan myös tärkeä osa drag show -kulttuuria.

Olen miettinyt voisiko drag show'n nimen suomentaa jotenkin kuvaavammaksi tai ymmärrettävämmäksi? Dragkuningattaria on historian saatossa kutsuttu muun muassa lumpukuningattariksi, mutta se ei kuitenkaan nykyistä ammattimaista drag-artistia kuvaa. Lumpuista on siirrytty jo askelia eteenpäin. En ole kuitenkaan löytänyt vielä oikeaa ja kuvaavaa termiä. Naisimitaattori? Britanniassa drag-artisteista puhutaan usein female impersonatoreina. Imitaatio ei ole kuitenkaan drag show'n ainoa sisältö. Onko enää edes tarpeen löytää dragille toisenlaista nimeä? Onko siitä tullut jo niin mainstreamia, että yleisö haluaa nimenomaan nähdä drag show'n ja drag queenin? Uskon, että näin juuri on käynyt.

2 Mistä kaikki alkoi

Synnyin Joensuussa kesäkuussa 1991. Jo kahden vuoden ikäisenä puhuin paljon ja piirsin hahmoja. Puhuminen ja piirtäminen ovat olleet minulle aina helppoa. Myös rooli-vaatteet ja -leikit olivat isossa roolissa lapsuudessani. Olin kaveripiirin leikkien ohjaaja ja ideoija. Jo melko varhain leikkien visuaalisuus, roolien uskottavuus ja puvustus olivat minulle todella tärkeitä. Erityisesti arkipäiväisten tilanteiden ja naishahmojen imitointi olivat mielestäni hauskoja. Muistan hämärästi naurattaneeni isovanhempiani pitämällä pitkäkestoisen ja täysin improvisoidun monologin mummoksi pukeutuneena. Kaikki touhuamiseni enteili paljon sitä, mitä nykyään teen. On hämmentävää ja hauskaa huomata, kuinka vanhempien arvailut pojan tulevaisuudesta osuivat melko oikeaan

Kävin ala-asteella vuoden kuvataidekoulua, muttei se tarjonnut lopulta riittävästi minua kiinnostavia opintoja. Muistan, että teimme paljon savitöitä, vaikka olisin halunnut maalata ja piirtää. Myöhemmin osallistuin kuitenkin sarjakuvakursseille sekä nukketheateri-kursseille, joista molemmista innostuin suuresti. Ensimmäinen esityskokemukseni ylei-

sön edessä liittyi nukketeatteriin. Se oli jännittävää, mutta kivaa. Peruskouluaikana kuvataide oli minulle lupa ja mahdollisuus toteuttaa itseään ja luovuuttaan, mutta teaterikärpäsen pureman olin kuitenkin jo saanut.

Kuvio 1. Ensimmäinen drag show'ni mummin ja ukin eteisessä 90 -luvun lopulla. Kuva: oma arkisto

Yläasteaika tuntui melkoiselta selviytymiseltä. En mahtunut tai sopinut tavallisen pojan muottiin. Olin herkkä, taiteellinen ja rauhallinen, minkä ansiosta sain kuulla paljon homettelua. Kuvataidetunnit olivat viikon paras ja hauskin asia. Siellä minulta kysyttiin neuvoa ja töitäni keuhuttiin. En kuitenkaan enää uskaltanut olla niin ulospäin suuntautunut, kuin lapsena olin ollut. En ollut enää porukan ideoija ja puhuja, vaan vetäydyin hiljaiseksi pojaksi takariviin. Ajattelin, että erottamalla mahdollisimman vähän säästy mahdollisimman paljolta.

Pia Houni väitöstyössään puhuu haastattelemiensa näyttelijöiden lapsuuden vaikutuksesta uravalintaan:

Kertojat, jotka järjestävät lapsuusmuistojaan ennustettavuuden mallitarinan kehityksessä, käyttävät usein taipumuksen käsitettä. Tämä taipumus tulee esille lapsuuden monipuolisessa harrastamisessa, mielikuvitusleikeissä ja innostuksessa saada esittää. Käsitteenä taipumus on mielenkiintoinen. Se ikään kuin viittaa lahjakkuuteen ja luovuuteen, vaikka näyttelijät eivät suoranaisesti käytä näitä termejä. (Houni 2000)

Taipumus ja halu esiintyä ovat olleet elämässäni läsnä pienestä pitäen. Päädyin opiskelemaan peruskoulun jälkeen kuva-artsaaniksi Pohjois-Karjalan ammattiopistoon. Taideopiskelu lukion sijaan aiheutti kovan tarpeen vakuutella muille mahdollisuustaan jatkaa ja kehittyä ammattilaiseksi. Kuvallisen ilmaisun koulutus oli hyvä valinta, koska se jatkoi peruskoulun kuvataidetunneilla herännyttä innostusta. Löysin paljon samanhenkisiä ystäviä, koin olevani arvostettu ja pääsin kehittämään osaamistani. Taiteen parissa minun oli helppo liikkua ja uskonkin uusien samanhenkisten ystävien sekä taiteen parissa työskentelyn sekä opiskelun antaneen minulle rohkeutta toteuttaa itseäni enemmän myös teatterin ja esiintymisen parissa.

Olen esiintynyt nyt pian viisi vuotta drag -artistina. Tuona aikana olen osallistunut alan kilpailuihin sekä keikkaillut useissa tapahtumissa eri puolilla Suomea. Kiinnostukseni drag show'hun löytyi monen sattuman kautta. On ollut yllättävän haastavaa kirjoittaa aiheesta, joka on jo niin lähellä. Olen yrittänyt sanoittaa omaa drag -artistin identiteettiäni mahdollisimman selväsanaisesti ja pohtia mitä se minulle juuri nyt merkitsee.

Päädyin sattumien kautta harrastajaksi ja harrastuksesta on tulossa nyt työ. En olisi joitain vuosia takaperin uskonut ryhtyväni drag -artistiksi, mutta sitä kohti jokainen askel on vienyt. On ollut pakko perehtyä enemmän siihen, millaiseen perinteeseen olen hypännyt mukaan ja mikä minusta onkaan isona tulossa.

Paljetteja ja kimalletta, korkeita korkoja, pitkiä ripsiä, isoja peruukkeja, höyhenpuuhkia. Teatterin lavalla, messuilla, työyhteisön pikkujouluissa, yökerhossa, Pride -kulkueessa. Drag on suomalaisille tuttua. (Tiia Aarnipuu 2010)

3 Koko kansan drag

3.1 Miten minusta tuli drag-artisti?

Aloittaessani dragin tekemisen en tiennyt kyseisestä lajista juuri mitään. Kotikaupungissani Joensuussa ei ollut drag-esityksiä, kunnes pohjoiskarjalaisissa tapahtumissa alkoi pyöriä ohjelma- ja konserttitoimisto the LittleBigMusicin räväkkä ja hauska musiikkiesitys, Raisa ja Ritva show. Esityksen taustalla olivat taidokkaat muusikot ja esiintyjät, Samuli Moilanen ja Juha Suihko. He kuitenkin korostivat, etteivät he ole drag-artisteja vaan laulajia. Esityksessään he laulavat itse tunnettuja suomalaisia iskelmiä sekä tuoreempaa bilemusiikkia. Kävin katsomassa esityksen ensi kertaa vappuna 2009 hotelli Kimmelin Riverside-viihderavintolassa. Tutustuin Samuliin ja pääsin ensi kertaa lähemmin kosketuksiin show-maailman kanssa. Se vei mukanaan heti.

Dragissa minua erityisesti kiehtoi ensialkuun sen visuaalisuus, vauhdikkuus ja mahtipontisuus. Sen glamour tuntui yliluonnolliselta ja sen monitaiteellisuus kiinnostavalta.

Kuvio 2. Linnea Von Kattendamin ensimmäinen keikkakuva Drag me to HEL -tapahtumasta 2010. Kuva: Alejandro Lorenzo.

Dragartistina olisi mahdollista olla näyttelijä, viihdyttäjä, koomikko, musikaalitähti ja tanssija. Se yhdisti haluni esiintyä, tehdä hahmoja ja luoda visuaalisesti näyttävää.

Samana keväänä (2009) minua pyydettiin malliksi Pohjois-Karjalan ammattiopiston audiovisuaalisen perustutkinnon opinnäytetyöhön. Lopputyön tavoitteena oli järjestää valokuvanäyttely Joensuun Taitokorttelissa. Kaikkien kuvien henkilöt olivat kuvaajan kehittämiä fiktiivisiä drag-hahmoja. Hetken mietittyäni suostuin mukaan, koska olin juuri pyöritellyt noita drag-teemoja päässäni ja nähnyt Raisa ja Ritva show'n. Sain hahmokseni hullun kissatädin, skitsofreenisen ja sherrykatkuisen leidin. Kehittelin hahmon nimeksi Linnea von Kattendamin. Se kuulosti korvaan hienostohenkiseltä, mutta oli edelleen viittaus kissoihin. Linnean ensimmäiset lookit olivat vasta kehittelyä ja kokeilua ystävän vaatekaapista. Alussa koin olevani arka ja pelkäsin ennakkoluuloja. Miten voikaan olla vaikeaa miehenä mennä meikkiostoksille? Voiko mies ostaa naistenvaatteita ilman, että leimataan jonkin asteiseksi perverssiksi? Myös meikkaamisen opettelu vaati aikaa ja harjoittelua. Sen olen opetellut täysin itse enkä ole koskaan käyttänyt maskeeraajaa. Minulle maskeerauksesta on tullut riitti ja siirtymä Vilestä rooliin. Miehen muuntuminen naiseksi vaatii taitoa ja kärsivällisyyttä.

Keväällä 2010 sain kutsun Helsingissä järjestettyyn Drag me to HEL -tapahtumaan. Olin tutustunut internetissä helsinkiläiseen drag-taiteilija Lola Vanillaan, joka järjesti kyseistä tapahtumaa yhdessä Helsinki Burlesquen kanssa. Tapahtuman tarkoituksena oli koota erilaisia drag -esiintyjä yhteen samalle lavalle samaan tapahtumaan. Esityspaikkana toimi Kaapelitehtaan Hima & Sali -ravintolan vuokrattava iso juhlasali. Tapahtumaa markkinoitiin kaikenlaisille yleisöille, ja paikalle saapui toimittajia, burleskitaiteilijoita, teatterilaisia sekä uteliasta uutta yleisöä. Minulle vielä silloin niin marginaaliselta tuntunut taiteenlaji ei ollut rajannut itseään marginaaliseksi vaan suuren yleisön viihdeeksi. Majoituin Helsingissä tätini luona Meilahdessa. Menimme parhaan ystäväni kanssa Kaapelitehtaan valmistautumaan. Esiinnyin viimeisten esitysten joukossa, joten jouduin odottamaan lähes koko illan esiintymistäni. Jännitin esitystäni paljon. Olin valinnut kappaleeksi Apocalyptican ja Nina Hagenin yhteistyön, Seemanin. Yleisö hurmaantui saksankielisestä, intensiivisestä ja raskaasta numerostani täysin. Oli hieno ja rohkaiseva kokemus nuorena ja kokemattomana drag -artistina huomata, että drag on oma yhteisö ja yhteisön sisällä kiinnostavia sävyjä ja erilaisia tapoja tehdä. Tapahtuman jälkeen alkoi jonkinlainen Hullu kissatäti -villitys.

3.2 Kilpailu dragin mestaruudesta

Muutin Helsinkiin kesällä 2010 teatteri-ilmaisun ohjaajan opintojen perässä. Taustalla kuitenkin oli ajatus päästä toteuttamaan itseäni drag-artistina enemmän kuin olin siihen asti pystynyt. Drag me to HEL -tapahtuma oli järjestyttännyt maailmaani ja lisännyt halua päästä esiintymään. Kuvataideopinnoissani kokemani yhteisöllisyys tuntui löytyvän vielä vahvemmin esiintyjäpiireissä. Porukan uutena kasvona pystyin muokkaamaan kuvaa itsestäni olemalla rohkeasti se mitä olen. Esiintyminen muutti jo alkuvaiheessa paljon elämäni sekä suhtautumistani itseeni. Olin koko kesän kehitellyt uusia ohjelmanumeroita ja metsästännyt uusia kappaleita ja asuja. Olin sopinut esiintyvänä jo loppukesästä muutamissa Helsinki Burlesquen järjestämässä burleski-tapahtumissa Jenny Woo -yökerhossa. Tapahtumissa oli useita erilaisia drag-esiintyjä, burleskitaitelijoita sekä muuta performanssia. Aloitin samoihin aikoihin myös ohjelmatoimisto Artist Booking Finlandin kanssa yhteistyön esiinnyttyäni Tampere Pride -tapahtumassa ja voitettuani Priden kykykilpailun, jonka palkintona välityssopimus syntyi.

Burleskitapahtumissa kuulin, että Suomessa drag-artisteille järjestetään myös kilpailuja. Ilmoittauduin mukaan Drag Show Artist -kilpailuun, jota luotsaa yli kolmekymmentä vuotta drag show'ta tehnyt tunnettu drag-artisti Mega-Paula. Tapahtumapaikkana toimi heteroyleisölle ja liikemiehille tuttu Sokos Hotel Presidentin Pressa-klubi. Samaan aikaan opiskelin soveltavan teatterin kursseja. Uusi ja kiehtova show -maailma kilpailuineen kiehtoi enemmän kuin forum-teatteri tai muut soveltavan teatterin muodot. Uskon kyseisten kurssien opettaneen minulle kuitenkin paljon esiintyjyydestäni sekä yhteisöllisyyden tärkeydestä myös soolokeskeisessä esiintymisessä. Seuraava opintojakso olikin kirjaimellisesti Esiintyjyys-jakso, jonka aikana sain paljon harjoitusta sekä rohkeutta näyttelijäntyöhöni. Kurssin äänenkäytön, läsnäolon ja tanssin harjoitukset tarjosivat monenlaisia työkaluja myös drag show'n tekemiseen

Drag Show Artist -kilpailu järjestettiin syyskuussa 2010. Valmistauduin esitykseeni huolella ja harjoittelin opettelemaani Marjo Leinosen kappaletta "Mutsi opeta mut joraan" ahkerasti. Kilpailupäivä alkoi esitysten läpimenoilla omissa vaatteissa ilman meikkejä. Oli jokseenkin huvittavaa nähdä miehiä korkokengissä playback-laulamassa esitysnumeroitaan. Koin oloni hieman rumaksi ankanpoikaseksi joutsenten joukossa kotikutiossa lookissani. Illan aikana kilpaili yhteensä kymmenen kilpailijaa.

En ollut edes ajatellut kilpailuun osallistuessani, että vallitseva drag-ilmio pitää sisällään niin vahvoja oletuksia ja mielipiteitä siitä, miltä drag show'n kuuluu näyttää. Kilpailuun osallistumisen kriteerit olivat selkeät ja määritellyt: esiintyjän on oltava mies, joka esittää naista ja esittää musiikkikappaleen playback-lauluna. Pyrkimykseni ei ollut naurattaa yleisöä vaan kertoa biisin tarinaa mahdollisimman uskottavasti ja heittäytyen. Kilpailun tuomaristossa istuivat ympäristöministeri Paula Lehtomäki, tanssitaiteilija Jorma Uotinen, risteilyisäntä Petri Lehtinen, juontaja Janne Kataja sekä näyttelijä Maria Sid. Esitykseni alettua yleisö räjähti suuriin aplodeihin ja suosionosoituksiin. Sain palautteeksi esitykseni olleen uudenlainen, moderni ja hauska. Ehkä esityksestä tuli pääasia pelkän visuaalisen näyttävyyden ja kilpavarustelun sijaan.

Kuvio 2. Laila-Annikki ja Linnea kisojen jälkeen iloisissa tunnelmissa.

Kymmenestä esiintyjästä valittiin kolme artistia finaalikierrokselle. Valinnan jälkeen numerot esitettiin uudelleen. Edellisen kierroksen hyvästä vastaanotosta innostuneena esiintymisenergiani olivat huipussaan, ja hain tietoisemmin yleisöltä vastareaktiota. Sijoituin kilpailussa lopulta ensimmäiselle sijalle, itseni sekä varmasti monen muun yllätykseksi. Linnea von Kattendam kruunattiin drag-kuningattareksi persoonallisena sekä raikkaana tuulahduksena suomalaisessa drag-skenessä. Aiemman vuoden Drag

Show Artist -voittaja Laila-Annikki Koivunen ehdotti yhteistyötä, ja pian lähdimme sel-
laista kehittämään.

Mega-Paula arvioi, että myös kisojen yleisö on muuttunut vuosien aikana: "Kun perustin oman kilpailun vuonna 2007, se pystyttiin viemään Hotelli Presidentin yökerhoon, joka ei ole mikään gayklubi vaan liikemiesten yökerho ja tanssiravintola. Ja silti jengiä riittää. (Aarnipuu 2010, s. 141)

3.3 Hullu kissatäti -dokumentti

Metropolian tv- ja elokuvapuolen ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat ottivat minuun yhteyttä syksyllä 2010 melko pian Drag Show Artist -kilpailun jälkeen. Ehdotuksena oli toteuttaa lyhytdokumentti vasta alkaneesta työstäni dragin parissa. Dokumentin ohjaaja Desiree Leinonen oli bongannut minut esiintymässä koulumme tapahtumassa aiemmin syksyllä ja vaikuttanut näkemästään. Suostuin projektiin ja aloitimme kuvaukset alkuvuodesta 2011.

Kuvio 3. Still -kuva dokumentista Hullu Kissatäti.

Juttelimme ohjaajan kanssa dokumentin näkökulmasta. Puhummeko siitä, kuinka hahmoni syntyi ja millainen hahmo on kyseessä? Keskitymmekö nuoreen mieheen hahmon takana? Miten päädyin tekemään dragia? Onko drag-rooli minulle lupa pukeutua naiseksi ja toteuttaa omaa feminiinisyyttäni? Pyörittelimme silloin jo noita kysymyksiä, joihin tässä opinnäytetyössä yritän hieman kokeneempana ja asiaan

perehtyneenä vastata. Puhuimme paljon naiskuvastani sekä äitini vaikutuksesta siihen. Korostin drag -artistin olevan näyttelijä ja korostan sitä edelleen. Drag on rooli.

Dokumentissa seurattiin valmistautumistani keikalle sekä muuntautumisprosessiani Villestä Linneaksi. Takahuoneessa kuvatut tilanteet ja haastattelut valaisivat ajatuksiani drag-artistin työstä, roolistani sekä ennakkoluuloista, joita olin siihen mennessä kohdannut. Vaikka koen dokumentin tulleen liian aikaisessa vaiheessa oman drag-urani vaiheita, uskon sen auttaneen omaa esiintyjäidentiteettiäni sekä ajatteluni kehittymistä eteenpäin. Dokumentin ei ollut tarkoituskaan mennä julkiseen levitykseen, vaan olla harjoitustyö niin elokuvapuolen opiskelijoille kuin minullekin. On hyvä osata kiteyttää ja sanallistaa oma työnsä. Ehkä dokumentista tuli minulle työkalu viedä omaa ajattelua eteenpäin. Eräs kommentti dokumentissa korvaani erityisesti särähtää: "Linnea on minulle rooli, se ei ole missään nimessä osa persoonaani". (*Hullu kissatäti -dokumentti 2010*, ohj. ja käsikirj. Desiree Leinonen). Varmasti esiintyjä antaa hahmoihin jotain itsestään. Drag on osa esiintyjäidentiteettiäni.

3.4 Miss Drag Queen ja Kaupungin Paras

Kuvio 4. Pitkän kehittelyn tuloksena syntyi lempinimeltään Rotunainen -look. Kuva: Nina Kellokoski, Studio Nina K.

Drag Show Artist -kisojen jälkeen keikkarintamalla oli vilkasta. Uudeksi haasteeksi tuli rakentaa kokonainen show, jolla tehdä keikkaa. Onnekseni olin alkanut tehdä ohjelmatoimiston kanssa yhteistyötä, joka auttoi minua kehittämään esityksestäni tuotteen ja kommunikoi tilaajien kanssa. Kuinka luoda esitys, joka on riittävän kaupallinen ja houkutteleva, mutta tarjoaa myös taiteellista ja persoonallista sisältöä? Voiko taide ja kaupallisuus mahtua samaan lauseeseen? Kyllä voi ja niiden pitääkin.

Kaiken taiteen ei tarvitse olla kaupallista, mutta on tärkeää antaa myös rahallinen arvo työlleen. Kokemusta esityksen rakentamisesta minulla ei juuri ollut. Miten rakentaa kokonainen esitys? Mistä voisin tietää, mikä toimii? Millaiset kappalevalinnat iskevät kohderyhmääni? Mikä on edes kohderyhmäni? Mitä voin tehdä? Miten pitkä esitys voi olla? Totesin melko nopeasti, että drag show'n täytyy olla muutakin kuin kokonaisia kappaleita playbacklauluna. Sillä täytyy olla tarina ja dramaturgia. Täytyy olla jokin syy ja seuraus. Sitä koskee ihan samanlaiset säännöt kuin muutakin teatteria. Päätin kokeilla rakentaa sikermän useista eri kappaleista ja otin osaa keväällä 2011 järjestettyyn ravintola DTM:n perinteikkääseen Miss Drag Queen -kilpailuun. Esitysnumeronani toimi Lea Lavenin biisien ympärille rakennettu Rotunainen-potpuri. Panostin nyt myös enemmän esitysasuiin ja meikkiin. Mukaan tuli myös iso peruukki, josta muodostui nopeasti Linnean tavaramerkki. Näyttävä esiintymisasuni tuli

Kuvio 5. Näyttävän dragmeikin opettelua vuonna 2011. Kuva: Mirka Lyytinen

lahjoituksena esitykseni fanilta Laila-Annikin kanssa tehdyn yhteisshow'n yleisöstä. Olin joka kerta hämmentynyt siitä, kuinka monet naiset olivat ymmärtäneet hahmoni tyylin ja tahtoivat lahjoittaa kaapeistaan hahmolleni sopivia asuja ja asusteita. Hahmoni lähestyi pikkuhiljaa ulkoisesti enemmän klassisempaa, näyttävää drag queenia.

Perinteinen dragshow on paitsi hauskaa viihdettä myös nimenomaan esteettinen elämys - ja se kauniimpi sukupuoli on toki kauniimpi. (Sinivalkoisissa Höyhenissä, Tiia Aarnipuu, s.21)

Olin reilun vuoden tekemisen aikana tutustunut ja ystäväystynyt toisiin dragin tekijöihin. Miss Drag Queen -kilpailuun osallistuivat miltei samat kilpailijat kuin Drag Show Artist -kilpailuun. Tarvitseeko Helsingin kokoinen kaupunki kaksi näin mittavaa drag -kilpailua, jos samojen esiintyjien annetaan kilpailla molemmissa? Kilpailut ovat kuitenkin profiloituneet hieman erilaisiksi niin kohdeyleisöiltään kuin sisällöltään. Miss Drag Queen -tuomaristossa olivat Marko Bjurström, Aira Samulin, Sari Siikander sekä Outi Broux. Jokaiselle kilpailijalle oli varattu kolme minuuttia esitysaikaa, mahdollisuus taustaprojisointiin sekä kahteen avustajaan. Kilpailun aikana valittiin tekstiviestiiänestyksellä yleisön sekä median suosikit. Myös Laila-Annikki Koivunen oli mukana kisaamassa. Laila-Annikki oli edellisvuoden kilpailussa palkittu Median suosikiksi sekä sijoittunut ensimmäisen perintöprinsessan korokkeelle. Itse en voittanut yleisön enkä median suosikin titteliä ja olin varma, etten sijoitu kilpailussa ollenkaan. En ollut pettynyt, koska kisasin jo melkoisen kovassa sarjassa. Osa kilpailijoista oli teatterialan ammattilaisia ja dragin konkareita. Viimeisenä julkistettiin kilpailun voittaja ja Linnea von Kattendam kruunattiin Miss Drag Queen 2011 -voittajaksi. Voitto oli ainakin lupaus siitä, että halusin jatkaa show'ni kehittämistä. Yhä enemmän show'n tekemiseen astui mukaan myös julkisuus.

MDQ -kisoilla on ollut suuri yhteisöllinen merkitys, mutta ne ovat vaikuttaneet myös valtaväestöön. Kilpailun ja sen voittajien saama näkyvyys on osaltaan siirtänyt dragia viihdemuotona alakulttuurista valtavirtaan. (Aarnipuu 2010, s. 140)

Puolen vuoden kuluttua Miss Drag Queen -voitosta sain puhelun City-lehden toimituksesta. City-lehti oli useiden yhteydenottojen perusteella päättänyt myöntää minulle kunniaininnan "Kaupungin paras drag-artisti" LeBonkissa järjestetyssä Kaupungin Paras -gaalassa. Kunniaininnan perusteena oli vahva lavakarisma. Olin voittanut vuodessa kolme palkintoa lajissa, josta olin vasta hetki sitten kuullut ja johon olin pikkuhiljaa päässyt kiinni. Voitoista ja suosioista innostuneena osallistuin myös Talent Suomi 2011 -tuotantokaudelle, jossa kilpailin semifinaaleihin asti. Pudotus

semifinaaleista tuntui pettymykseltä, mutta ajatusta helpotti se, etten ollut ainoa. En ajattele kilpailusta putoamiseni olevan tappio tai takapakkia. Taiteilijan on hyvä oppia sietämään kritiikkiä sekä hyväksi häviäjäksi. Samasta työstä kilpailee aina useampi erilainen tekijä.

Päätin perehtyä lajiin enemmän, harjoitella enemmän ja luoda mahdollisimman hyvän esityksen. Myös esityksen nimen olisi oltava persoonallinen, mieleen jäävä ja houkuteltavampi kuin aiemmin. Kehittelyn tuloksena syntyi esitys "Kaupungin Paras Kabaree", joka sai ensi-iltansa syksyllä 2011 nyt jo edesmenneessä homobaari Fenixissä. Olin keikalla jälleen homobaarissa, mutta yleisö tuntui löytävän paremmin paikalle. Asiaan voi olla monta syytä, mutta uskon markkinoinnin olleen houkuttelevampaa ja harkitumpaa.

Kabaree sanana viittaa teatteriperinteeseen ja viihteeseen, jolla ei ole dragin kaltaista homohistoriallista klangia. Siksi myös heteroyleisö kiinnostui esityksestä esityspaikastaan huolimatta. Kabaree on estradiviihteen muoto, joka sisältää musiikkia, tanssia, komiikkaa ja ohjelmanumeroita. Kabaree oli loistava kuvaus sen hetkisellemme ajatukselleni drag show'sta.

Esityksen ensi-ilta jännitti, koska olin panostanut siihen enemmän kuin aiempiin esityksiini. Ensi-illassa oli vähän yleisöä. Esityksen kesto oli neljäkymmentä minuuttia ja sen sisältö harkitumpi ja suunnitellumpi kuin aiemmin. Otin esitykseen mukaan ensimmäistä kertaa vaihtuvia lookkeja ja hahmoja. Show'n aloituksessa kompastuin esiintymisalueelle laskeutuvissa portaissa ja lensin kaaressa näyttämölle. Kollegalta lainassa olleet kengät hajosivat, nilkkani nyrjähti ja sääriluu kolahti kovaan portaikon metallikynnyksiin. Peruukki lensi päästäni eturiviin asti. Hetken näyttämöllä maattuani päätin, että aion jatkaa esityksen sinnikkäästi loppuun. Maksavaa yleisöä en tahtonut pettää kipeästä ja verinaarmuisesta jalasta huolimatta. Nousin ylös, kommentoin tilanteen olleen vain harkittu näyttävä sisääntulo ja vedin show'n esityksen loppuun. Erityisesti spontaanista stand up -komiikasta tuli isompi osa esityksiäni ja huomasin, että nimenomaan spontaanit puheosuudet iskivät yleisöön. Esiinnyin syksyn pikkujoulukeikat tukisiteen ja uusien kenkien voimin. Uskon oppineeni paljon olennaista esiintyjyydestäni ja rajoista. Esiintyjä on koko ajan tekemisissä oman fyysisyytensä kanssa.

Kaupungin Paras Kabaree -esityksestä tuli pian tuotteeni, jonka nimi yhdistettiin nopeasti Linnea von Kattendamiin. Päätin ottaa linjaksi käyttää samaa esityksen nimeä kaikille tilauskeikoillani yritysjuhlissa ja tapahtumissa pitkin Suomea. Otin esitykseen yhä enemmän vaihtuvia hahmoja, huumoria ja modernia musiikkia. Esityksen sisältö on vaihtunut kolmen esitysvuotensa aikana kolme kertaa.

Kuvio 6. Kaupungin Paras Kabaree -mainos Facebookkia varten 2012. Kuva: Joonas Eronen

3.5 Teatteri=Divaldo

Tammikuussa 2011 teatteriyhdistys Teatteri=Divaldo (lausutaan teatteri on divaldo) rekisteröitiin yhdistysrekisteriin. Drag me to HEL -tapahtuman yleisössä ollut teatteriseurue pyysi minua liittymään vireillä olevan yhdistyksen jäseneksi. Ajatuksena oli luoda vapaa teatteri, joka tuottaa vähemmistöteemoja käsittelevää teatteritaidetta. Porukkaan kuului jo aiemmin tuttu Juha Panula eli Laila-Annikki Koivunen. Sain yhteydenoton teatteriyhdistyksen puheenjohtaja Toni Ristavalta, ja minut kutsuttiin teatterin ensimmäiseen ideointipalaveriin elokuussa 2010 jo ennen kilpailuihin osallistumistani. Menin uteliaisuudesta seuraamaan mutten ollut vielä varma, haluanko liittyä yhdistyksen jäseneksi. Pian huomasin olevani kuitenkin mukana kehittämässä yhdistykselle nimeä, ideoimassa tulevan esityksen sisältöä sekä lupautunut

esiintymään siinä. Teatteriyhdistyksen nimi syntyi tšekin kielen sanasta divadlo, joka tarkoittaa teatteria. Suomalaiseen suuhun kuitenkin mitään tarkoittamaton divaldo istui paremmin. Ajanoloon sanasta on sisäpiirin vitseinä syntynyt useita johdannaisia, kuten diivat ja dildot, jotka nekin omalta osaltaan liittyvät vähemmistökulttuureihin itseensä.

Yhdistyksen ensimmäisen lavashow'n kehittäminen oli mutkikasta ja sisälsi paljon taiteellisia yhteentörmäyksiä jäsenten välillä, eikä esitys toteuttanut esiintyjien omaa visiota drag show'sta. Laila-Annikin sekä minun sooloshow't keikkailivat aktiivisesti yhdistyksen projektin rinnalla. Lopulta Laila-Annikki ilmoitti jättävänsä projektin kesken.

Divaldon tulevaa esitystä markkinoitiin teatteria ja dragia yhdistävänä esityksenä. Teatteria dragissa ja dragia teatterissa. Drag show'hun yhdistettiin puhetta, tarinaa ja dialogia. Esityksen dramaturgia rakennettiin musiikkivalintojen tarinoista. Esiintyjä esityksessä oli lopulta kolme, minä, Iiris Soinila ja Joni Kytömäki. Iiris ja Joni olivat ensi kertaa kosketuksissa dragin kanssa, joten päätimme rakentaa show'n hahmoni ympärille. Miss Drag Queen -kilpailun jälkimainingeissa olin saanut kutsun ravintola DTM:n lavalle ja päätin tarjota uuden yhdistyksen tekemistä näkyväksi. Esitimme ensimmäisen show'mme *Linnea von Kattendam LIVE! with sisters* kyseisessä ravintolassa.

Esityksemme harjoituskausi oli lyhyt ja harjoituksia vähän. Minulla oli takana jo vuosi esittävän taiteen opinnoissa, liriksellä harrastelijateatteritaustaa mutta Jonilla ei ollenkaan esiintymiskokemusta. Esityksen ohjasi dramaturgi Toni Ristava. Jokaiselle esiintyjälle oli suunniteltu omia soolonumeroita sekä muutamia yhteisnumeroita. Lainasimme paljon oman sooloshow'ni sisällöstä. Treeneissä oli usein kireä ja verkkainen tunnelma. Ymmärsin treenikauden aikana harjoittelun ja hyvän työilmapiirin merkityksen työyhteisössä. Olimme sopineet työryhmän rooleista, on ohjaaja ja esiintyjät. Koin kuitenkin useasti tarvetta epäkypsästi puuttua ohjaukseen. Työryhmän erilaiset roolit ovat tärkeitä. Opin, että työryhmässä on tärkeää puhua asiat auki, purkaa, keskustella ja kehittää. Divaldon projektista tuli loistava paikka jälleen kehittää ajatteluani; nyt minun oli mahdollisuus keskustella erilaisten tekijöiden kanssa siitä, mitä kaikkea drag voikaan olla. Sitä drag mielestäni alusta asti on kaivannut. Divaldo voi omalta osaltaan tuottaa kokeellista ja uudenlaista drag-taidetta.

Kuvio 7. Siskokset vanhan dtm:n lavalla. Kuva: Juha Ryttilähti

Vaihdoimme esityksen nimeä esiintyessämme Tampere Pride -tapahtumassa Tampereen ylioppilastalolla heinäkuussa 2011. Mielestäni esitys kaipasi humoristisemman ja vetävämmän nimen. Esityksen nimeksi vaihdoimme *Taru Kissojen Rouvasta* viittauksena *Taru Sormusten Herrasta* -trilogiaan ja myös osa ohjelmanumeroista vaihdettiin. Esiinnyimme esityksellä myös Teatterilaivan ohjelmistossa Silja Europalla.

Esityskauden jälkeen päätin jatkaa sooloesiintymistäni. Yhteisesiintymiset muiden esiintyjien kanssa eivät menneet siihen suuntaan, johon dragin tekemistäni tahdoin kehittää. Päätin kuitenkin jäädä yhdistyksen jäseneksi ja otin vastuuta teatterin nettimarkkinoinnista sosiaalisessa mediassa. Divaldo toteutti keväällä 2013 seuraavan kokoillan show'nsa, joka sai nimekseen *M'am, järjellä vai sydämellä?*. Mukana esityksessä olivat joukkoihin palannut Laila-Annikki Koivunen, aiemmissakin esityksissä Linnean pikkusisko Elsa näyttellyt Joni sekä uusi tuttavuus Päivi, hahmonaan Lilli.

4 Dragartisti ennakkoluulojen murtajana

Yksinkertaisimmillaan ajatus drag show'sta on, että mies pukeutuu naiseksi ja aukoo suutaan biisin tahtiin näyttävässä tai tunnistettavassa lookissa. Drag show on mielestäni ennen kaikkea tekniikka tai tyyli tehdä jotakin. Nykyisessä muodossaan se yhdistetään vahvasti homokulttuurin historiaan, mutta sen perinne ulottuu vahvasti koko teatterihistoriaan.

Toisen sukupuolen vaatteisiin pukeutuminen teatterin lavalla on vanhempi ilmiö kuin dragviihde tai nykyisen kaltainen homoyhteisöllisyys. Tietyissä mielessä koko teatterin pitkä historia on myös dragin historiaa, ja on tulkintakysymys, missä vaiheessa drag voidaan erottaa omaksi, erilliseksi lajikseen muiden esittävän taiteen muotojen joukosta. (Aarnipuu 2010, s. 18)

Kuvio 8. Paula Koivuniemi on yksi suomidragin suosituimpia hahmoja. Kuva: Matti Virta

Drag show on estradiviihteen laji, jonka peruselementti on illuusio. En pureudu tässä työssä tarkemmin drag show'n konkreettiseen sisältöön tai hahmoihin, mutta mainittakoon suomalaisen drag show'n ominaispiirteiksi imitaatiot sekä komediallisuus.

Myös nykyhetken tunnetuimpia kotimaisia iskelmätähtiä esittäessään perinteinen dragartisti turvautuu asukokonaisuuksiin, jotka ovat iskostuneet suomalaisten mieleen kaikkein parhaiten ja saavat yleisön tunnistamaan pastissin tai parodian

kohteen salamannopeasti. Useimmiten tämä tarkoittaa vaatteita ja kampauksia vuosien tai vuosikymmenten takaa. (Aarnipuu 2010, s. 18)

Dragin ajankohtaisuus, rohkeus sekä näyttävyyt kiehtovat monenlaisia yleisöjä. Lajin kaupallistuminen on vetänyt lajin pariin myös uudenlaisia tekijöitä, ja dragia nähdään myös isojen teattereiden lavoilla. Puskaradion sekä suurten yleisötapahtumien saattelemana se on löytänyt tiensä niin sanotun ”tavallisen” yleisön tietoisuuteen. Olen miettinyt usein, että show’n alkupuolella on hyvä esitellä hahmoja, jotka jokainen tunnistaa. Usein esitykseen on sen jälkeen helpompi heittäytyä mukaan. Se tulee lähemmäksi.

Voiko esiintyjä rajata esityksensä kohdeyleisöä? Onko esitys enää dragia, jos se irtaantuu liikaa perinteestä, josta se on lähtöisin? Jos dragin historia liittyy vahvasti teatterihistoriaan, ovatko kaikki miehen tekemät naisroolit sitten dragia? En ole tietoisesti halunnut rajata ajatustani dragin kohderyhmästä tai sen sisällöstä. On selvää, että drag show on vahvasti osa homokulttuuria, mutta se on paljon muutakin. Kuinka kauan drag säilyy nykyisessä muodossaan? Entä jos siitä tulee jossakin vaiheessa ihan tavallista teatteria?

Dragin ja teatterin välinen suhde on joka tavalla moniulotteinen. Millaiset roolit ylipäättensä voi nähdä dragina? Dragin kaltaisia tilanteita ja hahmoja voidaan luoda käsikirjoitusvaiheessa, mutta niitä voi tuottaa myös roolijako. (Aarnipuu 2010, s 31)

4.1 Homokulttuurin merkitys

Esiinnyin syksyllä 2010 Drag Show Artist -kisojen jälkeen entisessä homobaari Lost & Foundissa ensimmäisen täyspitkän show’ni *Sanoja rakkaudesta* kanssa. Lostarin puitteet sooloesitykselle savukoneita ja valospotteja myöten olivat loistavat. Olimme sopineet esitykselleni kolme iltaa loka-marraskuussa. Uskoin esityksen olevan menestys ja homoyleisön tulevan katsomaan tuoretta kilpailun voittajaa. Jokaisena iltana astuttuani lavalle huomasin, että katsomossa oli vain muutama ihminen. Mietin jokaisen esityksen jälkeen, etten tahdo enää esiintyä. Viimeisessä esityksessä yleisössäni olivat Showhat -dragkokoontamisen tutut Jarkko Valtee ja Osku Heiskanen. Jarkko ja Osku ovat tehneet drag show’taan jo viisitoista vuotta ja tehneet esityksestä näyttävän, suurien estadien näyttävän speaktaakkelin. Suomalaisen dragin ”big mama” eli Jarkko sanoi minulle kannustavasti: ”Niissä kohdissa missä sä onnistuit, niin onnistuit loistavasti.” Lostarin keikoista tuli minulle monella tapaa oppimisen paikka.

Kuvio 9. Linnea von Kattendam Drag Bear Race - kilpailun tuomaristossa Helsinki Pride -viikolla 2012. Kuva: Toni Kaartinen

Drag-esityksistä on tullut tuttu ja hyväksytty osa suomalaista kulttuuria myös homokulttuurin ja pride-juhlien ulkopuolella. Pridet ovat seksuaalivähemmistöjen mielenosoituksellisia, seksuaalista tasa-arvoisuutta ja vähemmistökulttuurin asemaa edistäviä tapahtumia. 2000-luvulla Suomeen on tullut Helsinki Priden lisäksi useita muita pride-tapahtumia, kuten Tampere Pride, Nordic Pride sekä Joensuun Seudun Setan, Hobilesin Pride-viikko. Jokaisella pride-tapahtumalla on hieman omanlaisensa lähestymistapa. Helsinki Pride markkinoi itseään ihmisoikeustapahtumana, kun taas Tampere Pride tunnetaan kulttuuritapahtumana. Jo useana vuonna Helsinki Priden -ohjelmistoa on ollut Kallion Karhupuistossa järjestetty Karhut Korkkareissa -kilpailu, jossa kehoitetaan osanottajia jättämään karvat ajamatta ja pistämään korot jalkaan. Kilpailu on humoristinen ja kesäinen koko perheen tapahtuma, joka on joka kesä ollut täynnä uteliasta ja kiinnostunutta väkeä.

Oma dragin tekemiseni alkuhistoria linkittyy homobaareihin sekä tapahtumiin, joiden järjestäjät sekä kohderyhmät edustavat seksuaalivähemmistöjä. Suomen ensimmäinen varsinainen homoravintola Gay Gambriini mahdollisti jo vuonna 1984 drag-artisteilla kehittää lajista vakavammin otettavaa estradiviihdettä. Homobaarit ovat olennainen osa dragin kehittymisen historiaa. Suomalaiselle homoyleisölle drag on tuttua ja se onkin esitysten suhteen erityisen vaativaa.

Drag-artistin ei tarvitse olla homoseksuaali, mutta uskon sen heteromiehelle olevan vaikeampaa. Ehkä tulevaisuudessa heteromies voi näytellä drag-roolia ilman pelkoa joutuvansa leimatuksi. Vaikkei oma sukupolveni enää niin juuri ajattele, on miehen heittäytyminen naisrooliin tulkittavissa heikomman osapuolen rooliin heittäytymiseksi sekä viittaus homokulttuuriin ja homouteen. Toivon, että dragia ajateltaisiin yhä enemmän tekniikkana ja tyylilajina, joka ei katso sukupuoleen tai seksuaaliseen suuntautumiseen.

Erityisen kiinnostava osa homokulttuuria niin baarien kuin drag show'n kannalta on homoikonit. Kenestä voi tulla homoikoni? Miksi kyseinen ikoni on juuri homoyhteisölle tärkeä? Yksi suomalaisista homoikoneista, Paula Koivuniemi, levytti vuonna 2013 kappaleen *Queen* jonka arvailaan olevan kunnianosoitus kaikille drag -artisteille jotka häntä imitoivat. Eihän ole drag show'ta ilman Paulaa.

Merkittävä osa dragkuningattarien imitoimista laulajista on naisia, joita kutsutaan homikoneiksi. Mitä on olla homoikoni ja millä sitä mitataan? Miten homoikoniksi tullaan ja mikä rooli dragartisteilla tässä on? (Aarnipuu 2010, s.252)

Ehkä kyseisissä artisteissa on jotain dragia, asennetta, näyttävyyttä sekä lavakarismaa. Drag -artisti kaipaa imitaation kohteeksi artistin, jonka persoonassa on jotain mihiin tarttua. Ovatko drag -artistit olleet edesauttamassa tiettyjen artistien suosiota homopiireissä ottamalla heidät mukaan show'hunsa? Omalta osaltaan myös maailman tähtien näyttävät lavashow't asettavat drag -artisteille paineita luoda yhtä visuaalisia ja näyttäviä kokonaisuuksia imitaatioissaan.

Ehkä suurimmat homoikonit nousevat dragartistien ohjelmistoon myös sen takia, että heidän naiseudessaan on jotain miehekästä? (Aarnipuu 2010, s. 255)

Tammikuussa 2014 järjestettiin Suomen ensimmäinen Qx -gaygaala yökerho Circuksessa Helsingissä. Gaalassa palkittiin useissa eri kategorioissa sateenkaarivaikuttajia sekä artisteja. Yhtenä kategoriana gaalassa oli Vuoden drag show. Itse en ollut ehdolla, mutta ehdokaskaarti oli ehdottoman ammattitaitoinen ja monipuolinen. Ehdokkaina

olivat Divet alias Marko Vainio, Showhat, ToosaTV sekä Mega-Paula. Jokaisella ehdokkaalla on oma tyyli tehdä drag show'ta. Palkinnon voittivat Cristal Snow'n ja Nikolan ToosaTV, joka viikottain julkaisee drag-parodioita mainoksista, televisio-ohjelmista sekä julkisuuden henkilöistä Ilta-Sanomien nettisivuilla.

Voittopuheessaan Cristal Snow sanoi, että drag on asenne. Asennetta se ainakin vaatii. Joitan vuosia aiemmin Cristal oli tullut dragin piiriin uudenlaisena tekijänä, joka rikkoi lajin totuttuja rajoja ilman peruuttavia ja kimallusta, ja oli kohdannut samanlaisia ennakkoluuloja kuin itse aluksi kohtasin. Jokaisella uudella tekijällä on ollut varmasti paljon opittavaa, mutta ehdottomasti asennetta ja oma tyyli tehdä. On hyvä tietää millaisen lajin parissa työskentelee. Omalta osaltaan myös ToosaTV on tuonut suomalaista dragia valtavirran tietoisuuteen kotisohville asti.

4.2 Drag show'n uudenlaiset yleisöt

Pohdin jo aiemmin työssäni kohderyhmää sekä sitä, voiko sitä rajata tai määritellä? Olen tehnyt paljon keikkaa viisikymmenvuotisjuhliin ja miettinyt, miksi suurin osa esityksistä tapahtuu juuri niissä. Teatteriravintolakeikkojen ja kilpailujen myötä noin viisikymppiset naiset (sekä usein myös heidän puoliset) ovat löytäneet esitykseni. Miksi juuri viisikymppiset naiset ovat esitykselleni otollisinta ja innostuneinta yleisöä? Vaikuttaako asiaan kenties keski-ikäisten taloudellinen tilanne ja sen vakaus? Keski-ikäinen yleisö on esitykseni suurin ostajakunta. Viisikymppisjuhlat ovat usein isoimmat yksityisjuhlat häiden jälkeen, joten myös ohjelmaan panostetaan moniin muihin juhliin verrattuna enemmän. Kiinnostus drag show'ta näkyy useanlaisissa ihmisryhmissä ja siksi sen kohderyhmän määrittely on haasteellista ja kenties turhaa. Esiinnyin syksyllä 2013 jopa autofirmojen pikkujouluissa, joiden työyhteisö on tunnetusti melko homogeeninen ja heterovoittoinen. Tässä on nähtävissä ilmapiirin muutosta sekä uudenlaisia yleisöjä.

Lähdin kahville Helsingissä asuvan tätini kanssa, joka on nähnyt esityksiäni Drag me to HEL -tapahtumasta lähtien. Halusin kuulla viisikymppisen heteronaisen ajatuksia dragista. Keskustelimme siitä, mitä drag tarkoittaa ja millainen esittävän taiteen laji se on. Onko siinä jotain homoa vai näkeekö heteroyleisö sitä edes niin? Tätini sanoi ajattelevansa dragin olevan teatteria. Keskustelusta nousi selvästi yksi kysymys ylitse muiden; tarvitseeko drag show'n naurattaa? Se voi olla esityksenä viihdyttävä, se voi olla elämys, se voi naurattaa, mutta myös liikuttaa. Mielestäni elämyksissä ei ole kyse

miellyttävyydestä vaan vaikuttavuudesta. Esityksen täytyy tarjota mahdollisuus katsojalle heittäytyä erilaisiin tunnetiloihin. Joskus tunnetilat imaisevat niin mukaansa, että ympäröivä maailma esityksen ajaksi unohtuu. Silloin ollaan elämyksen ytimessä.

Hahmoni Linnea von Kattendam on iältään viisikymppinen nainen. En ole pyrkinyt alleviivaamaan hahmon ikää, mutta tyyllisillä valinnoilla olen luonut illuusiota elämää nähneestä rohkeasta ja näyttävästä naisesta. Hahmo on elävä ja todellinen. Vaikka pyrkimykseni on viihdyttää, on minulla ollut myös sanottavaa. Olen suhtautunut Linneaan roolityönä, jonka historian vain minä tunnen, mutta jotain siitä jokaisella keikalla kuitenkin välittyy. Olen kuullut usein naisten suusta palautteen ”Uskaltaisinpa minäkin olla yhtä kaunis kuin Linnea”. Linnea tarinaa ei ole temmattu tuulesta, vaan asiat on poimittu havaintojen pohjalta ihan oikeiden naisten oikeista ajatuksista ja ongelmista. Hyödynnän yhä enemmän stand up -komiikkaa musiikkinumeroiden välissä syventääkseni esitystä sekä hahmoani. Stand up tekee esityksestä myös vuorovaikutuksellisemman. Uskon, että Linnea on monille naisille tyyllinen sekä asenteellinen esikuva, jonka rohkeus vetoaa moniin tosielämän leideihin.. Ei tarvitse olla kiiltokuva ollakseen kaunis tai mauton ollakseen hauska. Eikä koskaan ei ole liikaa meikkiä, täytyy vain oppia meikkaamaan.

Kesyntykö dragshow liikaa valtavirtaistuessaan ja kaupallistuessaan vuosi vuodelta selvemmin? Kuinka pitkään riittää katsojia sille, että imitoidaan tuttuja hahmoja playbackin avulla? (Aarnipuu 2010, s. 286)

5 Soveltava teatteri osana dragia

Soveltava teatteri ja esittävän taiteen opinnot ovat tukeneet tekemistäni paljon. Olen usein miettinyt, että olenko valinnut koulutukseni oikein ja tukeeko se tekemistäni riittävästi. Olen saanut opettajiltani kritiikkiä siitä, että minun olisi keskityttävä enemmän opintoihini ja vähemmän esiintymistyöhöni koulun ulkopuolella. Uskon kuitenkin löytäneeni kuitenkin ajanoloon hyvän tasapainon esiintymistyön sekä opintojen välillä sekä oppinut hyödyntämään molemmista hankittua osaamista. Drag show'n tekeminen on vaikuttanut positiivisesti opiskeluuni ja opiskeluni vaikuttanut vuorostaan kehittävästi esiintymistyöhöni. Olen oppinut paljon työelämästä, verkostoitumisesta, keikkatyöskentelystä, alan palkkauksesta, laskutuksesta, äänitekniikasta,

näyttelijäntyöstä sekä monesta muusta asiasta, joita jokainen teatteri-ilmaisun ohjaaja työssään tulee tarvitsemaan.

Ajanoloon käytän yhä enemmän soveltavan teatterin työkaluja sekä metodeja esityksieni rakentamisessa. Devising-tekniikasta on tullut luontainen tapa työstää uusia ohjelmanumeroita. Olen hyödyntänyt devisingiä jo ennen esittävän taiteen opintojani tiedostamatta millaisen työtavan kanssa olen tekemisissä. Devising tarkoittaa minulle tekemällä kirjoittamista sekä paikkalähtöistä tekemistä. On idea, aihe tai lähtökohta, joka tiettyyn tilanteeseen tai tilaan rakennetaan vuorovaikutuksessa muiden työryhmän jäsenten kanssa. Esityksellä ei ole käsikirjoitusta, vaan käsikirjoitus muodostuu improvisaation ja kokeilujen pohjalta. Suoritettu toiminto ja improvisaatio voidaan kirjoittaa jälkepäin muistiin esityksen käsikirjoitukseksi. Teatteri=Divaldon kanssa toteutettu yhteisprojekti sekä koulun lukuisat projektit ovat opettaneet minulle ryhmässä työskentelyn mahdollisuuksista ja siksi olenkin oman sooloshow'ni ympärille alkanut kasaamaan työryhmää. Kaikkea ei tarvitse tehdä yksin. Työryhmääni kuuluu tällä hetkellä lisäksi kaksi jäsentä, äänisuunnittelija sekä puvustaja. Välillä työryhmään on kuulunut myös tuottaja, mutta suurimmaksi osaksi olen itse toiminut esitykseni tuottajana. Huomaan myös yhteisön ja vuorovaikutuksellisen tekemisen olevan minulle yhä tärkeämpää. Voisiko dragia tehdä vielä enemmän yhteisöissä? Voisiko sen ottaa vahvemmin osaksi soveltavaa teatteria? Miksi suosituimmat drag show't ovat juuri parivaljakkojen yhteisesiintymisiä?

Devising-menetelmä, on yksi soveltavan teatterin työtavoista . Devising-sana tulee englanninkielestä sanaparista devising theatre tai devised theatre. Sen määrittelyminen on myös osoittautunut hankalaksi koska se muuntuu tekijöidensä mukaan. ”Teatteri ikään kuin aina ”luodaan tai keksitään” uudelleen (devise = luoda, keksiä). Näin ollen devisingin olemusta voisi äärimmillään luonnehtia virtaavaksi, alati muuttuvaksi, jossa vain tämä muuttuva olemus on pysyvää. Alati muuttuvaa on vaikea vangita määritelmiin. (Koskenniemi 2007, s. 17)

Olen esiintynyt useanlaisissa yhteisöissä ja useanlaisten asiakkaiden tapahtumissa. Olen kohdannut esitykseni kanssa poikkeuksellisia yleisöjä, kuten päihderiippuvaisten ryhmän, vanhuksia sekä pieniä lapsia. Se ei itsessään tee drag show'tani soveltavaa, mutta sen esitysympäristöön tai yleisöön se on jo erilaisessa suhteessa kuin drag show on yleensä totuttu näkemään. Nykyaikaisessa hektisessä yhteiskunnassa pysähtyminen jonkun äärelle sekä toisten ihmisten kohtaaminen on yhä haasteellisempaa. Kuinka voisin teatteri-ilmaisun ohjaajana sekä drag -artistina tarjota elämyksiä sekä mahdollisuuksia kohdata toisia ihmisiä avoimin mielin ja ennakkoluulottomasti? Kuinka esiintyjä voisi tutustua paremmin yleisöönsä? Drag on

homoa, se on heteroa, se on teatteria, se on politiikkaa, se on sukupuolirooleja. Dragin mahdollisuudet soveltavaan käyttöön ovat rajattomat.

Voisiko drag show olla interaktiivisempi ja tarvitseeko sen olla vain aikuisten esitys? Voisiko dragia opettaa? Voisiko dragilla opettaa? Vaikka hyödynnänkin nyt vasta soveltavan teatterin tekniikoita esityksen rakentamisessa, houkuttaa minua ajatus sen monipuolisemmasta soveltavasta hyödyntämisestä.

Alkuperäisenä tarkoitukseni oli kirjoittaa opinnäytetyö drag-artistina työskentelystä eri yhteisöjen parissa. Tuntuu kuitenkin, että kirjoitusprosessin aikana ajatukseni ovat menneet yhä enemmän oman taiteilijaidentiteettiini pohtimiseen. Uskon myös toisten TIO-opiskelijoiden vaikuttaneen paljon oman taiteilijaidentiteetin kehittymiseen, koska samanlaisessa kehitysvaiheessa olevien taiteilijoiden tuki ja keskustelukumppanuus tukee omaa oppimista paljon.

Olen hyödyntänyt dragia ja roolityöskentelyä soveltavasti lasten parissa tehtävässä työssä. Lapsiyleisölle esitykseni ovat olleet elämyksiä, jotka ovat jääneet elämään leikkeihin pitkäksi ajaksi. Osallistuin syksyllä 2012 Marjaana Castrénin Kiertävä lastenteatteri -kurssille. Kävimme läpi lapsuusmuistojamme erilaisten harjoitteiden kautta. Myös useat teatteriin liittyvät muistoni kohdistuivat drag-rooleihin. Naishahmot olivat isossa osassa lapsuuteni roolileikkejä. Lapsi näkee hahmon tai roolin, ei sukupuoliroolin asettamia malleja tai normeja. Olen pyrkinyt karsimaan drag show'sta kaiken rivouden, joten se ei aseta rajoitteita sille, miksi drag show ei voisi olla myös lasten esitys. Olen myös huomannut, että lapset nauravat usein eri jutuille kuin aikuiset. Onkin hienoa, miten samasta esityksestä eri-ikäiset ja erilaiset ihmiset voivat löytää jotain itseään kiinnostavaa, huvittavaa sekä liikuttavaa.

Olen halunnut jutella lapsiyleisön kanssa esityksen jälkeen, jos se on vain ollut mahdollista. Keskusteluissa olen törmännyt useasti kysymykseen ”Onko kivaa esittää tyttöä?” johon olen vastannut ”Kyllä on”. Hyödynsin drag show'ta myös opetusharjoittelussani Arabian ala-asteen ensimmäisellä luokalla 'Draama ja opetus' opintojaksolla. Kehitimme työparini Ari-Pekka Miettisen kanssa Afrikan täti -laulun innoittamana Afrikan täti -hahmon, joka vieraili tuntien aikana. Vastaanotto oli huvittunut, mutta uskon sen jääneen monelle lapselle mieleen positiivisena ja arkea nyrjäyttävänä kokemuksena.

Syksyllä 2013 esitykseni yleisössä oli kaksi pientä tyttöä, kolme- ja viisivuotiaat. Sain kuulla tyttöjen vanhemmilta, että tytöt olivat taputtaneet aikuisen yleisön mukana innoissaan ja eläytyneet esitykseen antaumuksella. Lapsi ottaa koko ajan vaikutteita aikuisten käyttäytymisestä. Jos aikuinen on avoin, tulee luultavasti lapsesta myös sellainen. Esityksen jälkeen tyttöjen kumiankka oli saanut ylleen mekon ja nimekseen Linnea von Kattendam. Moniko drag-artisti voi sanoa, että maailmassa on olemassa kumiankka, joka on nimetty oman hahmon mukaisesti? Tytöt olivat esityksen jälkeen leikkineet pukuhuonetta, jonka päätarkoituksena oli vaihtaa vaatteita. Tismalleen samaa leikkiä, jota itse lapsena leikin ja on ollut varmasti omalla tapaa dragin tekemiseni esiaste.

6 Lopuksi

Mahdollisuuksia on monia, visioita loputtomasti. Mihin drag siis kuulisi? Ei ainaakaan siihen, että kaikki on jo nähty. Dragkuninkaat eivät ole vielä ehtineet näyttää suomalaisille kuin pienen sirkaman monipuolisesta osaamisestaan ja lajin viih-teellisistä mutta kapinallisista ulottuvuuksista. Mieheys ja maskuliinisuus ovat meidän kulttuurimme kartalla yhä sellaisia valkoisia alueita että niiden parodioimisen, tuotteistamisen ja karnevalisoimisen mahdollisuudet ovat lähes rajattomat. Koko ajan syntyy myös uusia sukupolvia, jotka ovat valmiita näkemään sekä kingit että kuningattaret tuoreina ja tajuntaa räjäyttävinä, kenties jumalan kaltaisina olentoina. (Aarnipuu, s. 297)

Olen pohtinut opinnäytetyössäni paljon dragiin liittyviä ennakkoluuloja sekä dragartistina toimimista nykypäivän Suomessa. Toivon työni ennen kaikkea herättävän ajatuksia sekä kiinnostusta dragin monimuotoisuutta kohtaan. Uskon tämän työn olevan minulle dokumentin ja haastattelujeni kaltainen työkalu kehittää omaa tekemistäni eteenpäin. Olen tehnyt tämän tekstin kirjoitushetkellä noin kaksisataa keikkaa ympäri Suomea erilaisille yleisöille. Olen toiminut tuomarina drag-karhujen korkokenkäjuoksukilpailuis-sa, emännöinyt juhlia sekä viihdyttänyt ministeriön väkeä. Olen varmasti oppinut meikkaamaan, kävelemään korkokengillä ja vaatimaan työlleni arvoa. Uskon, että teatteri-ilmaisun ohjaajana ja esiintyjänä tulen olemaan rautainen esiintyvän taiteen ammattilainen. Näen itseni drag-artistina vielä vuosikymmenten päästäkin. Dragin muoto voi ajattelun ja ajan kehittyessä kuitenkin muuttua.

Taiteilijäidentiteetin muodostuminen on prosessi ja aina sidoksissa omaan persoonaan. Uskon jokaisen kokemuksen ja valinnan johtaneen minua kohti nykyistä hetkeä. Niin esiintyjäidentiteetin kuin muunkin identiteetin kehittymisen tärkeänä elementtinä on

toiset ihmiset ja mahdollisuus reflektoida ääneen ajatuksiaan sekä tekemistään. Olen saanut paljon tukea ja apua toisilta tekijöiltä sekä ystäviltä, joiden kanssa keskustellessani olen saanut selkeytettyä myös omaa ajatustani siitä, millainen taiteilija olen tai haluan olla. Myös perheeni rakastava tuki ja usko kykyihini ovat auttaneet minua paljon eteenpäin. Milloin on valmis ammattilainen? Miten sen määrittelee? Olenko ammattilainen vai harrastelija? Voiko kuka tahansa olla taiteilija?

Bruno S. Frey ja Werner W. Pommerehne (1989) määrittelevät taiteilija -käsitteen kahdeksan erilaisen kriteerin mukaan: 1) taiteelliseen työhön käytetty aika, 2) taiteellisesta työstä saadut tulot, 3) julkinen maine taiteilijana, 4) toisilta taiteilijoilta saatu tunnustus, 5) taiteellisen työn laatu, 6) jäsenyys taiteilijajärjestössä, 7) alan opinnot, 8) subjektiivinen itsemäärittely. (Houni 2000, s. 144)

Neljän opiskelu- ja keikkavuoteni aikana olen yltänyt tavoittamaan kaikki edellä mainitun luokittelun kriteerit. Tulevaisuutta varten olen tehnyt jo tavoitteita ja suunnitelmia, mihin tahdon taiteilijana pyrkiä ja kehittyä. Tahdon monipuolistaa teatteri-ilmaisun ohjaajan työnkuvaa. TIO:jen on nyt erityisesti syytä olla aktiivisesti luomassa omaa työnkuvaa Esittävän taiteen koulutusohjelman loppuessa muutaman vuoden sisällä. Teatteri-ilmaisun ohjaajan opinnot ja soveltava draama siirtyvät luultavimmin kulttuurituotannon sivuaineeksi.

Kuvio 10. Linnea von Kattendam nyt, 2014. Kuva: Aleksander Lazarevski

Olin alkuvaiheissa uraani varma, etten tule koskaan tekemään imitaatioita. Esitykseni lähtöpiste onkin ollut melko epäperinteinen ja teatterilähtöinen, vaikka toisaalta drag voi olla mitä vain. Vaikka pelkkä asenne. Olen ajan oloon lähentynyt perinteisempää suomalaista drag show'ta ja tunnistettavien hahmojen parodiallisia pastisseja (*mukaelmia*). Olen ymmärtänyt, ettei imitaatiohahmojen toteuttaminen omaan show'hun ole toisten saman alan esiintyjien kopioimista, vaan jonkin laajemman ilmiön tulkintaa. Toki se asettaa minut osaksi kilpailua, mutta siitähän tässä myös on kyse. Kilpailu aiheuttaa kehitystä.

Ravintola DTM:n entinen ravintolapäällikkö Riitta ”Ritu” Suominen sanoo Aarnipuun kirjassa kiteyttävästi nykypäivän hengestä:

Mua on naurattanut, että nyt tässä pyöritään dragtyyppien kanssa päivänvalossa. Ennen show oli puolenyön aikaan, nyt se on puolenpäivän aikaan. Ja ihmiset on messuilla selvin päin, ennen ne oli juoneet muutaman drinkin. Hirveän hyvin ihmiset ovat ottaneet vastaan. Uskalletaan ikään ja sukupuoleen katsomatta nau-
raa dragshowlle.” (Sinivalkoisissa höyhenissä, Tiia Aarnipuu, s. 288)

Tämän työn kirjoittamisen aikana vuoden 2014 Euroviisujen voittajaksi valittiin itävaltalainen, parrakas drag-laulaja Conchita Wurst. Wurstin esitysnúmero *Rise like a Phoenix* oli vaikuttava, läsnäoleva ja sanomaltaan vahva. Conchita puhuu paljon erilaisuudesta sekä ajatuksenvapaudesta. Conchitan osallistuminen Euroviisuihin aiheutti kohun etenkin useissa itäblokin maissa sekä Venäjällä. Venäläiset poliitikot ovat kommentoineet Wurstin edustavan lännen huonoa kehitystä ja villiintymistä sekä totuttujen sukupuoliroolien hälvemistä. Tästä huolimatta hän on saanut paljon suosiota myös venäläisen yleisön keskuudessa. Mielestäni oli hienoa, että jopa konservatiiviset maat antoivat parrakkaalle drag-laulajalle korkeita pisteitä. Itävallan viisuvoitto on merkki ainakin länsimaisen kulttuurin kehityksestä sekä arvojen liberalisoitumisesta. Pääosaan nousee mieheyden tai naiseuden sijaan ihminen. Conchitan voitolla on iso merkitys seksuaalivähemmistöille, erilaisuudelle, vapaudelle ajatella sekä totta kai drag-taiteelle.

Itävallan presidentti Heinz Fischer onnitteli Wurstia ja luonnehti parrakkaan drag queenin viisuvoittoa moniarvoisuuden ja suvaitsevaisuuden voitoksi Euroopassa. (Aamulehti, 11.5.2014)

Olen kasvanut roolini kanssa paljon. Olen yhä enemmän sisällä drag-taiteessa ja pystyn hyödyntämään enemmän sen mahdollisuuksia omassa työssäni. En enää häpeile sanoa itseäni drag-artistiksi, vaan olen ylpeä siitä. En yritä muokata dragista teatteria vaan otan teatterin keinoja osaksi dragia. Toivon, että oma työni drag-taiteilijana välit-

tää samaa vapaan ajattelun viestiä kuin Conchita Wurstin viisuvoittokin. Dragissa ei ole tarkoitus peitellä mieheyttä eikä naiseutta, vaan ylistää molempia. Roolissa on ihan tavallinen mies.

Kuvio 11. Conchita Wurst on työn kirjoitushetkellä varmasti Euroopan tunnetuin drag -taiteilija.
Kuva: Thomas Ramstorfer, www.eurovision.tv

Lähteet

Aarnipuu Tiia 2010. Sinivalkoisissa Höyhenissä – suomalainen drag.

Helsinki: Like Kustannus.

Houni Pia 2000. Näyttelijäidentiteetti – Tulkintoja omaelämäkerrallisista puhenäkökulmista. Helsinki: Teak.

Hullu Kissatäti -dokumentti 2011, ohj. ja käsikirj. Desiree Leinonen, Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Koskenniemi Pieta 2007. Devising ja muita merkillisyyksiä.

Helsinki: Opintokeskus Kansalaisfoorumi.

Aamulehti 11.05.2014. Conchita Wurst palasi Itävaltaan juhlistuna sankarina.

<http://www.aamulehti.fi/Kulttuuri/1194900517577/artikkeli/conchita+wurst+palasi+itavaltaan+juhlistuna+sankarina+katso+kuvat+.html> (luettu 11.05.2014).

Taru Kissojen Rouvasta -juliste

Teatteri=Divaldon kanssa toteutettu esitys. Juliste ja kuvat: Ville Kekäläinen.

UPEA DRAGTEATTERISHOW!

TARU *Kissojen* ROUVASTA

MUKANA
TEATTERI
&=DIVALDO

ESITYSPAIKKA
18.5.2011 KLO 20.00
19.5.2011 KLO 20.00
25.5.2011 KLO 20.00
26.5.2011 KLO 20.00
LIPUT 8/6€

"AINA ON HYVÄ
HETKI PUHUA... MINUSTA."

Linnæa Von Kattendam

"OLIT HUIKEAN HAUSKA
JA RAUTAINEN AMMATILAINEN!"
MEGA-PAULA

"OLIT MIELETÖN."
CRISTAL SNOW

Carola ja tuulikone

Euroviisuista tuttu Carola Hägqvist on yksi show'n suosikkiahmoista.

Kuva: Tuomas Lairila

Ensimmäinen promokuva

Promokuva Drag me to HEL -tapahtumaa varten. Kuva: Kaisu Laine

Talent Suomi 2011 -semifinalisti

Talent Suomi 2011 -semifinaalissa Mutsi opeta mut joraan -numerolla.

Kuva: Jussi Hellsten

Takahuonepotretti

Valokuvateos syntyi homobaari Suxesin takahuoneessa vuonna 2011 meikinpoiston yhteydessä ja oli osana Suxesissa järjestettyä dragnäyttelyä. Kuva: Eeva Hänninen

